

Pracovní soudnictví.

I. Stav zákonodárství do vydání zákona o pracovních soudech. II. Organizace p. s. III. Kompetence: 1. věcná, 2. místní. IV. Řízení. V. Opravné prostředky. VI. Exekuce. VII. Poplatkové úlevy. Literatura.

I. Stav zákonodárství do vydání zákona o p. s. Soudnictví ve sporech z poměru pracovního, služebního a učebního bylo podle dřívějšího právního řádu, platného v oblasti jak býv. procesního práva rakouského tak i uherského, zachovaného v platnosti zák. č. 11/1918 Sb. pro území Čsl. republiky, značně roztrženo. Jeho výkon byl různými kompetenčními normami přikázán v obou těchto právních oblastech nejen soudům a úřadům správním (státním i samosprávným), ale i rozličným rozhodčím komisím. Zásadně náležely arci spory mezi zaměstnanci a zaměstnavateli podle obojího práva řádným soudům okresním (§ 49, č. 6, jur. normy, a § 1, č. 2 e, obč. soud. por. — zák. čl. I/1911). Ustanovení tato platila však vlastně jen subsidiárně, neboť k rozhodování takovýchto rozepří v jednotlivých pracovních oborech byly povolány zvláštními předpisy četné orgány jiné. Tak byly vyňaty z příslušnosti řádných soudů v zemích České a Moravskoslezské zejména námezdní spory mezi zaměstnavateli a zaměstnanci v podnicích podléhajících řádu živnostenskému a mezi zaměstnanci téhož podniku navzájem podle zákona o soudech živnostenských č. 218/1896 ř. z., jehož působnost byla později značně rozšířena § 41 zák. o obchodních pomocnících č. 20/1910 ř. z. a zasahovala i do kompetence soudů obchodních podle § 39 uv. zák. k obchodnímu zákonu ve spojení s § 51, č. 2, jur. normy. Vedle toho upravovaly příslušnost k řešení sporů pracovních různé normy, pocházející z doby před státním převratem i po něm. Byly to zvláště nař. č. 224/1856 ř. z. o sporech mezi zaměstnavateli a čeledí, č. 73/1860 ř. z. o sporech mezi polními a lesními hospodáři a jejich dělníky a nádeníky — řády čelední č. 42/1857 a č. 11/1866 č. z. z., č. 53/1886 mor. z. z., č. 59/1899 sl. z. z. — zák. č. 156/1902 ř. z. o sporech mezi správami železnic a pomocnými dělníky — § 122, odst. 2., živn. řádu a § 208, odst. 2., živn. zák. č. 259/1924 Sb. o rozhodování sporů mezi zaměstnanci a zaměstnavateli rozhodčími výbory živnostenských společenstev — zák. č. 29/1919 Sb. o úpravě pracovních a mzdových poměrů domácí práce — zák.

č. 655/1919 Sb. o rozhodčí komisi pro úpravu služebního poměru zaměstnanců v kovodělném průmyslu — vlád. nař. č. 662/1919 Sb. o rozhodčích soudech dělnických pro spory o vypuzení z práce — zák. č. 82/1920 Sb. o právních poměrech domovníků — zák. o stavebním ruchu, a to č. 100/1921 Sb., jímž poprvé byly zřízeny rozhodčí soudy mzdové pro živnosti stavební, a řada dalších zákonů až do zák. č. 45/1930 Sb., jehož ustanovení o rozhodčích mzdových soudech pozbývají účinnosti dnem 31. XII. 1932 — zák. č. 144/1930 Sb. o závodních a revírních radách v hornictví, č. 170/1924 Sb. o rozhodčím soudu hornickém — zák. č. 330/1921 Sb. o závodních výborech, zák. č. 92/1924 Sb. o labských soudech plavebních a j. V zemích Slovenské a Podkarpatoruské byly vyloučeny z kompetence a přikázány jiným orgánům pracovní spory zejména předpisy obsaženými v zák. čl. XIII/1876, II/1898, XLI/1899, XLII/1899, XXVII/1900, XXVIII/1900, XXIX/1900, XLV/1907, a v nař. min. s plnou mocí pro správu Slovenska č. 19, 64 a 75 Úradných Novin z r. 1920 a č. 23 Úradných Novin z r. 1923 a j.

Snaha odstraniti dualismus pracovního práva v obou právních oblastech a značnou roztržitost platných v nich kompetenčních norem o rozhodování soukromoprávních pracovních sporů, dále úvaha, že tyto rozepře jako věci civilně-právní náležejí k příslušnosti soudů civilních, a že přikazování jich do kompetence jiných orgánů přičí se vlastně ustanovením § 94 až 96 úst. list., a konečně skutečnost, že působnost živnostenských soudů, jichž na Slovensku a Podkarpatské Rusi nebylo, se dobře osvědčila, vedly k tomu, že po vzoru zákona o těchto soudech byl vydán s účinností od 1. I. 1932 zák. ze dne 4. VII. 1931, č. 131 Sb. o soudnictví ve sporech z poměru pracovního, služebního a učebního (o pracovních soudech).

II. Organizace p. s. P. s., zřízené podle tohoto zákona, jsou co do svého složení a řízení před nimi v podstatě soudy živnostenské, arci se značně rozšířenou působností. Jsou to ve smyslu § 95 úst. list. soudy mimořádné, nikoliv rozhodčí. Veškeré náklady pracovního soudnictví hradí stát (§ 4). Zřizuje je vláda nařízením v místech, kde toho vyžadují hospodářské a sociální poměry, jako samostatné p. s., nebo není-li pro to podmínek, jako zvláštní oddělení okresních soudů pro spory přikázané jinak p. s. (oddělení pro spory pracovní). O těchto

odděleních platí všechna ustanovení daná pro samostatné p. s. (§ 4). Živnostenské soudy, které fungovaly v den účinnosti zákona o p. s., a jichž bylo v Čechách a na Moravě po 5, a ve Slezsku 1, přeměnily se v p. s. (§ 43). Vlád. nař. č. 180/1931 Sb. byly zřízeny nové samostatné pracovní soudy, a to v obvodech vrchních soudů: v Praze 12, v Brně 4, v Bratislavě 2, v Košicích 1. Zvláštních oddělení pro spory pracovní u soudů okresních bylo zřízeno v obvodu vrchního soudu: v Praze 51, v Brně 18, v Bratislavě 12, v Košicích 2. O počátku účinnosti p. s., resp. oddělení pro pracovní spory, viz vyhlášku min. sprav. č. 44/1932 Sb. Počet přísedících a náhradníků p. s., oddělení okresních soudů pro pracovní spory, jakož i příslušných soudů odvolacích byl určen výnosy min. sprav. č. 25 Věstníku z r. 1931 a č. 9 Věstníku z r. 1932.

Přísedící a náhradníci povolávají se v úřad po vzoru rak. zák. č. 229/1922 B.-G.-Bl. jmenováním, kdežto přísedící býv. živnostenských soudů bývali voleni. Jmenování vykonává na 3leté funkční období (§ 12) prezident vrchního soudu, v jehož obvodu je p. s., z polovice ze zaměstnavatelů a z polovice ze zaměstnanců. Jmenovány mohou býti toliko osoby navržené ústředními odborovými organizacemi obou těchto skupin, a to poměrně podle počtu členů navrhuje organizace příslušného oboru a v pořadí, ve kterém jsou uvedeny v návrzích. Nepodá-li ústřední odborová organizace návrh do 2 měsíců ode dne, kterého bylo jí doručeno pozvání, nepřihlíží se k návrhu došlému později (§ 6). Přísedícím p. s. může býti jmenován čl. státní příslušník, na něhož se vztahuje zákon o p. s., kterému je alespoň 30 let a není vyloučen z práva voliti v obci. Ve skupině zaměstnavatelů mohou býti jmenovány jak osoby oprávněné zastupovati obchodní společnosti, společenstva atd., tak i úředníci, pokud nejsou právníky (§ 7). Podrobná ustanovení o jmenování přísedících p. s. byla vydána vlád. nař. č. 181/1931 Sb. Důvody, ze kterých může býti přísedící jmenován, odmítnut nebo úřadu se vzdáti, jsou uvedeny taxativně v § 8. Rozhoduje o tom předseda p. s. Na jeho návrh zbaví přísedícího úřadu odvolací soud z důvodů vyjmenovaných v § 14.

Složení p. s. je podobné, jaké měl soud živnostenský. Rozhodující senát je smíšený; skládá se ze živlu odbornického (předsedy, resp. jeho náměstka, které ustanoví

min. sprav. ze soudců z povolání, přihlížeje k jich znalosti pracovního práva a sociálních poměrů, § 5), a ze živlu laického (2 přísedících, vykonavších před nastoupením úřadu slib podle § 9, z nichž jeden je ze skupiny zaměstnavatelů, druhý ze skupiny zaměstnanců, § 16). Z této zásady platí jediná výjimka; ve sporech, v nichž jde o nároky, které činí zaměstnanci téhož podniku proti sobě navzájem ze společně převzaté práce (§ 2, písm. g), nutno totiž vzítí oba přísedící ze skupiny zaměstnanců.

Přísedící mají nárok na náhradu hotových vydání, spojených s výkonem jejich úřadu, a pokud jsou ze stavu zaměstnanců a drobných zaměstnavatelů, také nárok na náhradu skutečně ušlého výdělků (§ 11). Její výše byla určena vlád. nař. č. 217/1931 Sb. Přísedící podléhají disciplinární moci předsedy p. s., který pro zanedbání povinností jim uložených jest oprávněn potrestati je pořádkovými tresty od 50 Kč do 300 Kč (§ 13).

III. Kompetence.

1. Kompetence věcná. P. s. jsou, nehledíc na hodnotu předmětu sporu, výlučně příslušné rozhodovati o sporech z pracovního, služebního neb učebního poměru, založeného soukromoprávní smlouvou, vzniklých mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, jakož i mezi zaměstnanci téhož zaměstnavatele (§ 1). Spory ty jsou vypočteny demonstrativně v § 12 pod písm. a) až g).

K příslušnosti p. s. náležejí dále spory o žalobách přísedících, podaných do 30 dnů po tom, kdy bylo jim oznámeno propuštění proto, že výkonem své funkce zanedbali své zaměstnání, nebo že je vykonávali určitým způsobem (§ 11). K tomu budiž podotknuto, že ochrana, poskytnutá přísedícím p. s. ustanovením 3. odst. tohoto paragrafu, není tak účinná jako ochrana, kterou dává zákon o závodních výborech členům závodních výborů, neboť k propuštění takového člena je třeba souhlasu rozhodčí komise, kdežto přísedící p. s. budou moci teprve po svém propuštění domáhat se jen žalobou toho, aby p. s. přezkoumal důvody jich propuštění.

P. s. jsou také kompetentní rozhodovati o žalobách, podaných do 15 dnů, na rozhodnutí rozhodčích výborů živnostenských společenstev (§ 122, odst. 2., živn. řádu a § 208, odst. 2., živn. zák.) ve sporech, které náležejí jinak k věcné příslušnosti p. s. (§ 38).

Do působnosti p. s. náleží podle § 39 také odklízovati smírem hromadné spory mezi jedním nebo několika zaměstnavateli nebo jednou nebo několika odborovými organizacemi a jednou nebo několika odborovými organizacemi zaměstnanců na žádost některé ze stran. Předpokladem této smířčí funkce p. s. je, že se obě strany smířčímu jednání dobrovolně podrobí. Smír ujednaný v takovéhoto sporech před p. s. je pro obě strany závazný po dobu 6 měsíců, pokud nebyla v něm stanovena lhůta jiná, a jest titulem exekucním podle § 37. Neohlásí-li jedna ze stran nejméně jeden měsíc před skončením této lhůty p. s., že nadále smírem vázána býti nechce, jest smír závazný pro obě strany na dalších 6 měsíců nebo na další lhůtu ve smíru ujednanou. Ustanovení tato nevztahují se na námezdní spory zaměstnanců zemědělské a lesní výroby a jejich vedlejší živnosti, pokud nepodléhají živnostenskému řádu (zákonu). Důvodem pro to byla úvaha, že pracovní poměry v těchto oborech jsou upraveny zpravidla pro obvodu celých území podle cizozemských směrnic, a že by částečná úprava mohla působiti rušivě na tyto výroby. Ustanovení § 39 nabudou účinnosti teprve od doby, kterou určí vládní nařízení, jež však dosud ještě vydáno nebylo.

Zákon neuvádí nikde, co sluší rozuměti „hromadnými spory“, ani které hromadné spory mohou býti odklízovány smírem před p. s. Sluší se míti za to, že mohou to býti jen takové sporné právní věci, jež jinak náležejí pojmově k příslušnosti soudů civilních ve věcech sporných, nikoliv záležitosti náležející k soudnictví nespornému nebo trestnímu nebo před úřady správní. Pochybné jest, mohou-li to býti hromadné spory, které jinak podle 2. odst. § 1 jsou z příslušnosti p. s. vyloučeny. Ze širokého znění § 39 a účelu této normy — umožniti rychlou smírnou úpravu pracovních poměrů se zřetelem na její důležitý význam sociální a národohospodářský — lze usuzovati, že správná je odpověď kladná. Při hromadných sporech půjde zpravidla, a asi nejčastěji, o rozepře vzniklé o výklad ustanovení kolektivních smluv, resp. o porušování jich. Leč může jíti také o uplatnění, resp. splnění hospodářských požadavků, jež v platných kolektivních smlouvách upraveny nejsou. Se zřetelem na tendenci zákona neslušelo by se ani tyto případy vylučovati ze smířčího řízení podle § 39. O pojmu „odborová organizace“ viz heslo:

Organisace zaměstnanecké, odborové a závodní díl II, str. 1174 a násl. Smířčí funkci vykonává senát p. s., složený podle § 16, nikoliv jen jeho předseda, jako je tomu v případech § 25. Působnost p. s. nemá tu žádného prvku činnosti rozhodující, a uzavřený smír jest aktem povahy toliko osvědčující.

P. s. jsou konečně povinny na žádost ústředních úřadů podávati dobrá zdání o otázkách týkajících se poměru pracovního, služebního neb učebního, a jsou oprávněny činiti návrhy o takových otázkách těmto úřadům také z vlastního podnětu. Usnášejí se o tom ve výborech (senátech) 7 členných, z nichž po 3 členech volí každá skupina přisedlících, za předsednictví předsedy p. s. (§ 40).

Před p. s. nenáležejí podle § 1, odst. 2., zák. o p. s. spory, k jichž rozhodování jsou příslušné orgány zřízené podle zák. č. 144/1920 Sb. o závodních a revírních radách při hornictví, č. 170/1924 Sb. o hornických soudech rozhodčích a č. 330/1921 Sb. o závodních výborech, dále spory ze služebního a pracovního poměru státu (státních podniků) mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, o nichž rozhodují výbory živnostenských společenstev podle § 122, odst. 2., živn. řádu a § 208, odst. 2., živn. zák., jichž rozhodnutím lze však odporovati žalobou u p. s. podle § 38, jakož i rozepře uvedené v § 2, lit. c, zák. o labských soudech č. 92/1924 Sb. a konečně spory domovnícké podle § 16 zák. č. 82/1920 Sb. Dlužno litovali, že z kompetence p. s. jsou vyňaty spory rozhodované rozhodčími komisemi zřízenými podle zákona o závodních výborech. Příkazáním jich p. s. bylo by bývalo účelně zabráněno zásadním rozporům, které se v této příčině vyskytly mezi judikaturou nejvyššího soudu a nejvyššího správního soudu, a dosaženo jednotnosti judikatury a tím žádoucí právní bezpečnosti.

Žádného závažného důvodu není možno nalézt ani pro vyloučení sporů ze služebních a pracovních poměrů smluvních státních zaměstnanců z příslušnosti p. s., o nichž rozhodují řádné soudy. Pořad práva jest však přípustný teprve po vyčerpání opravných prostředků v řízení správním (po rozhodnutí ústředního úřadu správního). Viz vládní nařízení o úpravě platových a služebních poměrů: státních zaměstnanců v pomocné kancelářské službě č. 113/1926 Sb., pomocných zřízenců č. 114/1926 Sb., zaměstnanců čl. státních drah

č. 15/1927 Sb., řemeslných zaměstnanců v technické službě stavební a udržovací a v automobilním provozu čsl. pošty č. 16/1927 Sb., poštovních expedientů, pomocníků a posílů č. 17/1927 Sb. Srov. k tomu § 105 úst. list. a zák. č. 217/1925 Sb. Ustanovením 2. odst. § 1. zák. o p. s. byl zrušen také § 45 zák. č. 156/1902 ř. z., který stanovil pro spory z poměrů pracovního, učebního a námezdního mezi správami železničními a dělníky zaměstnávanými v jejich podnicích, ústavech nebo při režijních stavbách, jakož i mezi těmito dělníky navzájem příslušnost soudů živnostenských. Spory ty budou nyní náležeti, pokud státní správy budou v nich vystupovati jako podnik státní, vždy před řádné soudy. Pro vynětí těchto sporů z kompetence p. s., jež se jeví jako krok zpět, není přesvědčivého důvodu, stejně jako pro vynětí sporů domovníckých.

Věcná příslušnost p. s., resp. zvláštního oddělení okresního soudu pro pracovní spory, je výlučná (§ 1—4). Proto je jakákoliv prorogatio fori právně neúčinná. Zákon připouští jen možnost vyloučení příslušnost p. s. a přenést jeho kompetenci na rozhodce hromadnou pracovní smlouvou nebo jinou obdobnou úpravou, sjednanou mezi organisacemi zaměstnanců a zaměstnavatelů, v 3. odst. § 1. Pro řízení před rozhodcem platí pak ustanovení civilního řádu soudního o řízení rozhodcím.

Pracovní spory, pokud není pro soudní okres zřízen p. s. nebo oddělení okresního soudu pro spory pracovní, náležejí výlučně k věcné příslušnosti okresního soudu, ať byla žaloba podána kdykoliv, a hodnota předmětu sporu je jakákoliv (§ 42).

2. Kompetence místní. K projednávání a rozhodnutí pracovních sporů je podle volby žalovaného místně příslušný p. s., v jehož obvodu jest obecný soud žalovaného nebo provozovna, a jde-li o osoby, které jsou zaměstnány mimo provozovnu, p. s., v jehož obvodu jest obecný soud žalovaného nebo p. s., v jehož obvodu je nebo bylo konati práci nebo platiti mzdu nebo konati jiné služební platy (§ 13). Který soud je obecným soudem žalovaného, řídí se předpisy §§ 65—75 jur. normy, resp. 19—25 obč. soud. por. Pro žaloby podle § 38 je místně příslušný p. s., v jehož obvodu má sídlo společenstvo.

K smírnímu řízení podle § 39 povolán je p. s., v jehož obvodu spor vznikl. Určiti toto místo, bude někdy velmi obtížné.

O místní příslušnosti okresního soudu,

rozhodujícího pracovní spory podle § 42, platí kompetenční předpisy § 3. Řízení provádí se však podle všeobecných předpisů civilních řádů soudních. Srov. výnos min. sprav. č. 20.283/1932.

IV. Řízení. O řízení před p. s. platí všeobecné předpisy o řízení před okresními soudy ve věcech sporných, pokud v zákoně o p. s. nejsou obsažena ustanovení zvláštní (§ 19). Vedle zvláštních formálních předpisů o obsahu protokolu ve věcech, jichž předmět nemá hodnoty vyšší než 300 Kč (§ 20), o prohlášení rozsudku a poučení stran o právu odvolacím (§ 21), o zkoumání příslušnosti z úřední povinnosti a závaznosti kompetenčních rozhodnutí soudů řádných, rozhodčích a pracovních navzájem (§ 22) a jiných méně důležitých ustanovení o formálním postupu řízení, jsou podstatné úchytky v řízení před p. s. od řízení před soudy řádnými tyto: Zastoupení stran advokáty ve sporech hodnoty do 1000 Kč je vyloučeno. V těchto sporech nemohou advokáti stranu zastupovati ani jako funkcionáři podniků, které jsou ve sporu před p. s. stranami. Sazba odměn za zastupování stran advokáty před p. s. a v řízení opravném ve sporech hodnoty nad 1000 Kč do 5000 Kč byla upravena vlád. nař. č. 170/1932 Sb. snížením odměny za určité výkony o 20% proti odměně ustanovené jinak v advokátním tarifu (vlád. nař. č. 95/1923 Sb.).

První rok (rok k zahajování sporu) koná se jen před předsedou p. s. k tomu konci, aby věc byla vyřízena smírem, rozsudkem pro zmeškání, uznání, vzdání se žalobního nároku, nebo aby bylo rozhodnuto o námitkách věcné nebo místní inkompetence p. s., litispence nebo rei judicatae. Při něm mohou se strany vzdáti účasti přisedících, načež předseda provede ihned při témže roku i přelíčení o věci hlavní a vydá rozsudek. Totéž platí, učiní-li strany stejné prohlášení po prvním roku, ale ještě před započítím přelíčení (§ 25). Jinak koná se přelíčení za účasti přisedících. P. s. usnáší se většinou hlasů; nejdříve hlasuje přisedící věkem starší, předseda naposledy (§ 26). Bylo-li rozhodnuto rozsudkem o nároku nepeněžitém, ustanoví p. s. zároveň v rozsudku hodnotu předmětu sporu (§ 27); má to význam zejména pro přípustnost odvolání, resp. v rozsudku odvolacím pro přípustnost dovolání.

Jednací řád pro p. s. byl vydán vlád. nař. č. 216/1931 Sb. Mimo to byly vydány výnosy min. sprav. ve Věstníku z r. 1932:

o vzorcích tiskopisů pro p. s. a pokyny pro službu u nich pod č. 26 a o výkazech činnosti p. s. pod č. 28. O vydání sbírky rozhodnutí p. s. jako přílohy tohoto Věstníku viz výnos min. sprav. č. 8480/1932.

V. Opravné prostředky. P. s. vydávají svá rozhodnutí, obdobně jako soudy řádné, jednak ve formě usnesení, kterými se vyřizují procesní otázky naskytnuvší se ve sporu, jednak ve formě rozsudků, kterými se rozhoduje spor meritorně. Usnesením p. s. nebo jeho předsedy a výroku rozsudku o útratách, pokud se nenapadá zároveň rozhodnutí ve věci hlavní, lze odporovati, není-li samostatný opravný prostředek vůbec vyloučen, písemně neb ústně do protokolu rekusem ve lhůtě 15 dnů (§§ 36 a 29). Podpisu advokáta na rekursu není třeba. O rekusech rozhoduje s konečnou platností krajský soud, v jehož obvodě je p. s. v neveřejném senátě, složeném ze 3 soudců, bez účasti přísedících. O rekursním řízení platí jinak ustanovení civilních řádů soudních.

Rozhodnutí o odmítnutí nebo vzdání se úřadu přísedícím, o pořádkovém trestu jemu uloženém, o zbavení přísedícího úřadu a o odmítnutí jeho stranami z důvodů podjatosti, neuzná-li přísedící odmítacího důvodu, a nebylo-li odmítnutí vyhověno, možno brátí v odpor rekusem do 8 dnů od doručení písemného vyhotovení. O rekursu rozhoduje, čelí-li proti rozhodnutí předsedy p. s., příslušný krajský soud, a pokud jde o rozhodnutí krajského soudu nebo jeho presidenta, vrchní soud (§ 18).

Z rozsudku p. s. ve sporech o hodnoty vyšší než 300 Kč jest přípustno odvolání, ve kterém odvolací důvody uváděti netřeba (§ 28). Odvolání možno podati písemně neb ústně do protokolu u p. s., nebo nebydlí-li strana v jeho obvodu, ústně do protokolu okresního soudu jejího bydliště, a to do 15 dnů ode dne, kdy bylo doručeno písemné vyhotovení rozsudku. Podpisu advokáta na odvolacím spise se nevyžaduje (§ 29). Vhodně nařizuje zákon jako novum, oběma čsl. procesním právům dosud neznámé, že p. s. má vyrozuměti strany o předložení spisů odvolacímu soudu, neboť strany mají jistě živý zájem na tom, aby zvěděly, v jakém stadiu jest jejich spor. O odvoláních rozhoduje krajský soud, v jehož obvodu je p. s. (§ 30), v 5 členném senátě, složeném ze 3 soudců z povolání, z nichž jeden předsedá, a ze dvou přísedících (§ 32). Věc projedná se před odvolacím soudem znovu v mezích odvola-

cích návrhů obdobně podle ustanovení civilních řádů soudních o řízení před sborovými soudy I. stolice jako soudy procesními s tou změnou, že nucené zastupování strany advokáty, ani omezení takového zastupování podle § 23 zák. o p. s. tu neplatí. O nových nárocích stran jednati nelze (§ 33).

Ve sporech, ve kterých hodnota předmětu sporu, určená po případě jeho oceněním p. s. v rozsudku podle § 27, není vyšší než 300 Kč, lze se odvolati jen z důvodů zmatečnosti uvedených taxativně v § 28 pod č. 1—6, nebo jestliže p. s. prohlásil odvolání za přípustné, protože rozhodnutí má zásadní význam (§ 28, odst. 1.). O takových odvoláních rozhoduje příslušný krajský soud v neveřejném zasedání v 3 členných senátech, složených jen ze soudců z povolání s konečnou platností usnesením.

Úplnou novotou v našem procesním právu, zavedenou podle vzoru práva anglického a převzatou odtud do práva říšsko-německého, jsou ustanovení §§ 28, odst. 1., a 34., kterými se zmocňují p. s., resp. odvolací soudy, aby prohlásily odvolání, resp. dovolání, jinak po zákonu nepřipustné, výjimečně za přípustné, jde-li o rozhodnutí zásadního významu. Obě tato ustanovení nutno zajisté z důvodů jednotnosti judikatury v takovýchto sporech a právní bezpečnosti jen vítati. Nápadnou zvláštností, zaviněnou redakčním nedopatřením, je stylisace předpisu § 31, podle něhož rozhoduje odvolací soud o odvoláních, podaných k němu podle § 28, odst. 1., vždy v zasedání neveřejném a vždy usnesením, tedy i tenkrát, když tu není důvodu zmatečnosti, a odvolání bylo podáno jen z důvodů věcných, na př. pro nesprávné právní posouzení sporu, byvši prohlášeno p. s. za přípustné podle 1. odst. § 28. Dojde tu k té procesní nesrovnalosti, že odvolací soud rozsudek p. s. buď potvrdí nebo změní usnesením, což je odchylkou od jinak všeobecně platného procesního pravidla, že odvolací instance potvrzuje nebo změňuje rozsudek I. stolice z důvodů věcných vždy jen ve formě rozsudku. Tato o sobě jen formální vada má však další procesní důsledky, jež záležejí v tom, že proti snaze a úmyslu ústavně-právního výboru senátu, zřejmého z jeho zprávy k vládnímu návrhu zákona (tisk 1216) — umožniti i ve sporech, ve kterých hodnota předmětu není vyšší než 300 Kč, jež však jsou zásadního významu, dovolání k nejvyššímu soudu — bylo dík § 31 zabrá-

něno, aby odvolací soud prohlásil v takových sporech dovolání za přípustné, neboť podle § 34 může to učiniti jen v rozsudku. Je-li však podle § 31 povinen rozhodovati o odvolání, podaném v uvedených sporech, vždy jen usnesením, pak nemůže rozsudek vůbec nikdy vydati a nemá proto ani možnosti, aby prohlásil dovolání za přípustné. Řečenou redakční chybou bylo způsobeno, že dovolání ve sporech, tak řečených nepatrných jest vyloučeno. Mimo to dlužno také ještě vytknouti, že odvolací soud rozhoduje i o odvoláních připuštěných p. s. z důvodů, že jeho rozhodnutí má zásadní význam, vždy jen v zasedání neveřejném, tedy bez účasti stran, a v 3členném senátu, složeném jen ze soudců z povolání, tedy bez účasti přísedících. Obojí zaráží, uváží-li se, že jde tu právě o rozhodnutí sporu zásadního významu, při jehož projednávání v II. stolici jest jak účast stran, tak i přísedících vyloučena.

Rozsudku odvolacího soudu lze odporovati dovoláním (revisí) z důvodů, z nichž je připuštěno dovolání v řízení před soudy řádnými. Podle zákona o živnostenských soudech bylo dovolání úplně vyloučeno. Proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu je však dovolání nepřípustné, nepřesahuje-li hodnota předmětu sporu, kterou po případě určí odvolací soud, částku 2000 Kč. Odvolací soud může však i v těchto případech prohlásiti v rozsudku dovolání za přípustné, jde-li o rozhodnutí zásadního významu. Dovolání může býti podáno jen písemně přípravným podáním, podepsaným advokátem, do 15 dnů od doručení rozsudku odvolacího soudu. Na dovolání lze podati v téže lhůtě písemnou dovolací odpověď, která musí býti rovněž podepsána advokátem. Uváděti v řízení dovolacím nová skutková tvrzení nebo nové důkazy, není dovoleno (§ 34). O dovoláních rozhoduje nejvyšší soud v zasedání neveřejném, bez přísedících, v mezích návrhů dovolacího spisu. Zruší-li rozsudek odvolacího soudu a vrátí-li mu věc, aby o ní znovu rozhodl, je odvolací soud vázán právním posouzením věci dovolacího soudu. Jinak platí o odvolacím řízení ustanovení civilních řádů soudních (§ 35).

Také mimořádné opravné prostředky: žaloba pro zmatečnost a o obnovu řízení podle §§ 529—547 civ. s. ř., resp. §§ 563 až 574 obč. súd. por., v řízení podle zákona o živnostenských soudech výslovně vyloučené, jsou nyní vzhledem k ustanovení § 19 zák. o p. s. přípustné.

VI. Exekuce. Podle pravoplatných rozhodnutí p. s. a směrů před nimi ujednaných lze vésti exekuci uhrazovací i zajišťovací podle předpisů exekučního řádu (zákona). Exekuci povolují soudy podle exekučního řádu (zákona) příslušné. Pro exekuci uhrazovací potvrzuje p. s. na žádost strany, že jeho rozhodnutí je pravoplatné (§ 37).

VII. Poplatkové úlevy. Podání, protokoly, jeho přílohy a rubriky, jakož i soudní smíry — nikoliv však usnesení a rozsudky — nejsou v řízení před p. s. podrobeny poplatkům, není-li hodnota předmětu sporu vyšší než 500 Kč. Úlevy tyto týkají se však jen řízení před p. s., nikoliv před soudy vyššími. O osvobození od kolků a poplatků při povolení práva chudých platí podle § 19 předpisy civ. ř. s. a veškerá prováděcí nařízení na jejich základě vydaná. Jinak platí o kolicích a poplatcích, které je platiti v řízení před p. s. a před opravnými stolicemi, ustanovení platná pro sporné řízení před řádnými soudy civilními (§ 41).

Literatura.

Říha: „Pracovní soudy“; Polák: „Pracovní soudnictví“; Kotek: „Příručka pracovního práva“; Dašek: „Rádce v pracovním soudnictví“; Horner: „Die tschechoslowakische Gesetzgebung über die Arbeitsgerichte“; Ehlemann: „Gesetz über die Arbeitsgerichte“.

Jaroslav Říha.

Praha.

I. Úvod a přehled. — II. Území obecní. 1. Do r. 1920. 2. Změna území. 3. Sloučení sousedních obcí s Prahou 1920 (podrobnosti). 4. Exemce území hradu z pravomoci obecní. — III. Osoby v obci. — IV. Působnost obce. — V. Orgány obecní (přehled). A. Volba orgánův obecních. 1. Volba obecního zastupitelstva. 2. Volba primátora. 3. Volba náměstků primátorových a městské rady. 4. Volba stavebního sboru a sboru pro vyřizování stížností. 5. Volba místních výborů. B. Působnost orgánův obecních. 1. Působnost obecního zastupitelstva. 2. Působnost sboru stavebního. 3. Působnost sboru pro vyřizování stížností. 4. Působnost rady městské. 5. Jednání obecního zastupitelstva a rady městské. 6. Magistrát, jeho složení a působnost; obecní úřadnictvo, jeho právní poměry. 7. Působnost primátora. 8. Působnost místních výborů. 9. Magistrátní úřadovny. — VI. Dohled na o. P. — VII. Zvláštní předpisy platné pro o. P. v jednotlivých oborech správy veřejné. — Literatura.

Zkratky: Mag. = magistrát. O. P. = obec Pražská. Statut = obecní řád ze 27. IV. 1850, č. 85 z. z. Věstník = Věstník (obecní) hlavního města Prahy. Spisy uvedené vzadu v seznamu literatury uvádějí se jenom jménem autorovým.